

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Ćwiczenia terenowe z geomorfologii

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Geografia Specjalność GEOGRAFIA OGÓLNA Jednostka organizacyjna Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych Poziom studiów studia pierwszego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2023/24 Kod zajęć 07GRFGOGS.12KP.05872.23 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe podstawowe
Koordynator zajęć	Ewelina Lipka	
Prowadzący zajęcia	Ewelina Lipka	
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Ćwiczenia terenowe: 48, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 2

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Rozpoznawanie form powierzchni Ziemi oraz ustalanie ich genezy
C2	Rozpoznawanie podstawowych typów skał osadowych, zwłaszcza okrucowych
C3	Zrozumienie relacji czynnik-proces-forma i ich uwarunkowań
C4	Ocena intensywności procesów rzeźbotwórczych
C5	Wyszkolenie umiejętności postrzegania procesów geomorfologicznych i ich skutków w środowisku zwłaszcza w aspekcie życia i gospodarki człowieka

Wymagania wstępne

Wiedza i umiejętności z zakresu geomorfologii i podstaw geografii fizycznej

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	rozumie procesy zachodzące w obrębie podsystemów środowiska geograficznego (atmosfera, hydrosfera, litosfera, i biosfera) i pomiędzy nimi zrozumienia kontekście formowania rzeźby terenu i jej przekształceń naturalnych i antropologicznych	GRF_K1_W03	Raport / Dzienniczek praktyk, Wykonanie prac: tematyczna mapa geomorfologiczna, przekrój geologiczny, analiza rzeźby danego obszaru
W2	rozumie podstawowy aparat pojęciowy geomorfologii i geologii w zakresie pozwalającym na rozpoznanie wpływu zjawisk geomorfologicznych i geologicznych na funkcjonowanie biosfery i działalność gospodarczą	GRF_K1_W02	Raport / Dzienniczek praktyk, Wykonanie prac: tematyczna mapa geomorfologiczna, przekrój geologiczny, analiza rzeźby danego obszaru
W3	zna zróżnicowanie powierzchni Ziemi pod względem rzeźby i budowy geologicznej i potrafi je wytłumaczyć w oparciu o znajomość procesów morfogenetycznych i geologicznych działających w przeszłości i współcześnie	GRF_K1_W02, GRF_K1_W04, GRF_K1_W05	Raport / Dzienniczek praktyk, Wykonanie prac: tematyczna mapa geomorfologiczna, przekrój geologiczny, analiza rzeźby danego obszaru
W4	zna rolę wody w procesach morfogenetycznych w powiązaniu z rzeźbą terenu, warunkami geologicznymi, klimatem działalnością człowieka	GRF_K1_W02, GRF_K1_W04, GRF_K1_W05	Raport / Dzienniczek praktyk, Wykonanie prac: tematyczna mapa geomorfologiczna, przekrój geologiczny, analiza rzeźby danego obszaru
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi w stopniu podstawowym interpretować mapy (w tym mapy geomorfologiczne, geologiczne, hipsometryczne) oraz przekroje geologiczne	GRF_K1_U03, GRF_K1_U08	Wykonanie prac: tematyczna mapa geomorfologiczna, przekrój geologiczny, analiza rzeźby danego obszaru
U2	posługuje się narzędziami i instrumentami stosowanymi w badaniach geomorfologicznych, geologicznych, sedymentologicznych, geodezyjnych i gleboznawczych	GRF_K1_U06	Wykonanie prac: tematyczna mapa geomorfologiczna, przekrój geologiczny, analiza rzeźby danego obszaru

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U3	posługuje się mapą, busolą, taśmą mierniczą, niwelatorem, odbiornikiem GPS, tachymetrem, szpadlem, łopatą, sondą mechaniczną, świdrem	GRF_K1_U06, GRF_K1_U15	Wykonanie prac: tematyczna mapa geomorfologiczna, przekrój geologiczny, analiza rzeźby danego obszaru
U4	redaguje mapy, nanosząc na nie zaobserwowane formy terenu i typy osadów i elementy jego pokrycia	GRF_K1_U04	Wykonanie prac: tematyczna mapa geomorfologiczna, przekrój geologiczny, analiza rzeźby danego obszaru
U5	potrafi rozpoznawać podstawowe typy skał, budujących formy rzeźby terenu na Niżu Polskim	GRF_K1_U07	Wykonanie prac: tematyczna mapa geomorfologiczna, przekrój geologiczny, analiza rzeźby danego obszaru
Kompetencje społecznych - Student/ka:			
K1	jest odpowiedzialny za stosowany w badaniach geomorfologicznych sprzęt, bezpieczeństwo pracy własnej i innych, szczególnie podczas badań terenowych, a także za realizację podjętych zadań kameralnych, laboratoryjnych i terenowych	GRF_K1_K02	Raport / Dzienniczek praktyk, Wykonanie prac: tematyczna mapa geomorfologiczna, przekrój geologiczny, analiza rzeźby danego obszaru

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Czynniki endogeniczne i procesy egzogeniczne w powstawaniu i kształtowaniu form powierzchni Ziemi. Procesy i formy endogeniczne	W1, W2, W3, U1	Ćwiczenia terenowe
2.	Procesy i formy denudacyjne.	W1, W2, W3, W4, U1	Ćwiczenia terenowe
3.	Rzeźbotwórcza działalność rzek. Formy dolinne i rozwój rzeźby fluwialno-denudacyjnej. Terasy rzeczne, ich rodzaje i geneza	W1, W2, W3, W4, U1	Ćwiczenia terenowe
4.	Procesy i formy krasowe	W1, W2, W3, W4, U1	Ćwiczenia terenowe
5.	Rzeźbotwórcza działalność lodowców i lądolodów, formy rzeźby plejstoceńskiego i współczesnego zlodowacenia. Procesy i formy fluwioglacjalne	W1, W2, W3, W4, U1	Ćwiczenia terenowe
6.	Strefa peryglacjalna. Rozwój wieloletniej zmarzliny. Formy i struktury mrozowe.	W1, W2, W3, U1	Ćwiczenia terenowe
7.	Procesy i formy eoliczne. Uwarunkowanie środowiskowe procesów eolicznych	W1, W2, W3, U1	Ćwiczenia terenowe
8.	Procesy i formy na wybrzeżach morskich i jeziornych.	W1, W2, W3, W4, U1	Ćwiczenia terenowe
9.	Formy biogeniczne. Formy antropogeniczne	W1, W2, W3, U1	Ćwiczenia terenowe

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
10.	Metodyka prac terenowych, dotyczących rozpoznania i analizy procesów morfologicznych oraz rzeźby terenu i budujących je osadów	W1, W2, U1, U2, U3, U4, K1	Ćwiczenia terenowe
11.	Identyfikacja cech teksturalnych i strukturalnych osadów	U2, U3, U5, K1	Ćwiczenia terenowe

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Ćwiczenia terenowe	Dyskusja, Metoda badawcza (dociekania naukowego), Pokaz i obserwacja

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Ćwiczenia terenowe	Wymagana jest obecność i aktywność podczas zajęć. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM: bardzo dobry (bdb; 5,0): znakomita wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne dobry plus (+db; 4,5): bardzo dobra wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne dobry (db; 4,0): dobra wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne dostateczny plus (+dst; 3,5): zadawalająca wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne, ale ze znacznymi niedociągnięciami dostateczny (dst; 3,0): zadawalająca wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne, ale z licznymi błędami niedostateczny (ndst; 2,0): niezadawalająca wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne. Warunki zaliczenia: Zaliczenie końcowe z wykładu odbywa się w formie testu. Oceny są wystawiane wg następujących wskaźników poprawnych odpowiedzi: bardzo dobry (bdb; 5,0): 91-100% dobry plus (+db; 4,5): 81-90% dobry (db; 4,0): 71-80% dostateczny plus (+dst; 3,5): 61-70% dostateczny (dst; 3,0): 51-60% niedostateczny (ndst; 2,0): 0-50%

Literatura

Obowiązkowa

1. Evans D.J.A., Benn D.I. (red), 2004: A practical guide to the study of glacial sediments. Hodder education
2. Klimaszewski M., 1978, Geomorfologia, PWN, Warszawa
3. Klimaszewski M., 2005, Geomorfologia, PWN, Warszawa
4. Migoń P. 2006, Geomorfologia. PWN, Warszawa
5. Allen P.A, 2000, Procesy kształtujące powierzchnię Ziemi. PWN, Warszawa
6. Embleton C., Thornes J., 1985, Geomorfologia dynamiczna. PWN, Warszawa

Dodatkowa

1. Jahn A., 1970, Zagadnienia strefy peryglacjalnej. PWN, Warszawa.
2. Jania J., 1988, Zrozumieć lodowce. Śląsk.
3. Jania J., 1993, Glacjologia, PWN, Warszawa.
4. Mojski J.E., 2005, Ziemia polskie w czwartorzędzie. Zarys monograficzny. PIGeol., Warszawa
5. Ollier C.D., 1987, Tektonika a formy krajobrazu. Wyd. Geol., Warszawa
6. Pulina M., 1999, Kras. Formy i procesy. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego. Katowice.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Ćwiczenia terenowe	48
Przygotowanie raportu	3
Uzupełnienie dzienniczka praktyk	3
Inne	5
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 59
Liczba punktów ECTS	ECTS 2

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
GRF_K1_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do odpowiadania za powierzony sprzęt, bezpieczeństwo pracy własnej i innych, a także za realizację podjętych zadań
GRF_K1_U03	Absolwent/ka potrafi analizować mapy i inne opracowania graficzne oraz wykorzystać pozyskane informacje do wykonania prezentacji wizualnych
GRF_K1_U04	Absolwent/ka potrafi opracowywać mapy, nanosząc na nie zaobserwowane elementy środowiska geograficznego oraz procesy w nim zachodzące
GRF_K1_U06	Absolwent/ka potrafi w stopniu zaawansowanym posługiwać się w obserwacjach terenowych narzędziami i instrumentami stosowanymi w pomiarach geodezyjnych i badaniach geograficznych; wykorzystywać techniki badań społecznych i inwentaryzacji terenowej w badaniach z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej
GRF_K1_U07	Absolwent/ka potrafi posługiwać się terminologią geograficzną, znajdować i selekcjonować informacje z literatury geograficznej, w języku polskim, języku angielskim lub wybranym języku obcym nowożytnym oraz samodzielnego aktualizowania i poszerzania wiedzy geograficznej
GRF_K1_U08	Absolwent/ka potrafi formułować i analizować problemy dotyczące zmian środowiska geograficznego i sytuacji społeczno-gospodarczej w skali lokalnej, regionalnej i globalnej na podstawie różnych źródeł informacji
GRF_K1_U15	Absolwent/ka potrafi pracować w zespole pełniąc w nim różne role
GRF_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym pojęcia z zakresu geografii i koncepcje dotyczące zróżnicowania przestrzennego zjawisk na powierzchni Ziemi
GRF_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie główne podsystemy przyrodnicze (w tym atmosfera, hydrosfera, litosfera, pedosfera i biosfera) i podsystemy społeczno-ekonomiczne (w tym antroposfera wraz ze środowiskiem społecznym i otoczeniem gospodarczym) środowiska geograficznego, ich własności i wzajemne współzależności
GRF_K1_W04	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym procesy i zjawiska zachodzące w obrębie podsystemów środowiska geograficznego oraz ma wiedzę niezbędną do ich zrozumienia z zakresu innych nauk pomocniczych (w tym fizyki, chemii, astronomii, ekonomii i socjologii)
GRF_K1_W05	Absolwent/ka zna i rozumie zróżnicowanie powierzchni Ziemi pod względem budowy geologicznej oraz rzeźby oraz wyjaśnia je w oparciu o znajomość procesów geologicznych i morfogenetycznych działających w przeszłości i współcześnie